

Englanti 21.–25.9.2005

Yleistä Englannin karjataloudesta

Englannissa on 2 miljoonaa lypsylehmää, joista 95 % on holstein-friisiläisrotuisia. Loput 5 % ayrshirejä, jerseytä, dairy shorthornia, british friesland, guernseytä ja brown swissia. Manchesterin eteläpuolella oleva niin sanottu M6-alue on Englannin vahvinta karjatalousaluetta. Englannissa lehmät laiduntavat kesäisin (huhtikuulta lokakuulle) ja talvet ne ovat sisätiloissa (vrt. naapurimaa Irlanti, jossa lehmät laiduntavat lähestulkoon ympäri vuoden). Rehuntuotannossa käytetään maissia, nurmea, ohraa ja vehnää. Keskilehmäluku Englannissa on 120 lehmää/tila, se on siis kuusinkertainen verrattuna Suomen keskilehmälukuun! Englantilainen lehmä lypsää keskimäärin 7500 kg vuodessa, joka on jokseenkin korkeampi kuin pelkästään laitumiin nojaavan irlantilaisen kansasisarensa (4500 kg/lehmä/vuosi) mutta alhaisempi kuin Suomessa (~8300 kg/lehmä/vuosi). Pelkästään holstein-rotuisille lehmille tarkoitettu näyttely on keväisin, kaikille lypsyroduille avoin Dairy Event syksyisin. Nämä ovat Englannin tärkeimmät karjanäyttelyt.

Kuningatarta unohtamatta, Elisabeth II:lla on ~160-180 jersey-lehmää ja saman verran ayrshire-lehmiä, lehmät ovat eri navetoissa. The Royal Windsor Cattle:n eläimiä oli näyttelyssäkin näytillä. Oppaamme Steve Winingtonin (ABS Genuksen edustaja) mukaan kuningattaren eläimiä ei ole vuosiin näkynyt näyttelyissä ja tämä oli siis ensimmäinen näyttely pitkiin aikoihin, johon kuningattaren eläimiä oli tuotu näyttille. Oli ainutlaatuinen tilaisuus nähdä Hänen korkeutensa eläimiä.

Kuningatar Elisabeth II:n jersey-lehmiä

Kuningatar Elisabeth II:n ayrshire-lehmiä

Mikä ihmeen ABS Genus?

ABS Genus on englantilaisten karjanomistajien perustama ja omistama spermanmarkkinointiyritys. Genus on maailman suurin spermanmarkkinoija (10 miljoonaa spermaannosta vuodessa, vrt. Semex 3-4 miljoonaa annosta). Sillä on testiohjelmia Englannin lisäksi Yhdysvalloissa, Kanadassa, Brasiliassa, Italiassa ja Australiassa. Genus testaa yhteensä n. 350 sonnia vuodessa, suurin osa niistä testataan Yhdysvalloissa. Genus markkinoi holstein- ja jerseysonneja (Englannin valtarodut).

Luokitus

Luokittaminen on maailmalla ihan yleinen käytäntö, Suomessa se on vasta ”heräilemässä”, osin Suomen Ayrshirekasvattajien toimesta mutta osin myös valtakunnallisen tahon puolelta. Englannissa luokitusta hoiti pääasiassa ABS Genus.

Luokituksessa eläin rakennearvostellaan eli sen rakenteen eri osia ja osa-alueita (lantio, utare, jalat ja tyyppi) arvioidaan ja annetaan niistä pisteitä lineaarisesti 1-9. Suurimmalla osalla ominaisuuksista optimi on 9, mutta osalla (esimerkiksi kintereellä ja lantiokulmalla) optimi onkin lineaarisen asteikon keskellä. Toinen samanlainen ominaisuus on esimerkiksi vedinten sijainti ja niiden pituus. Painotukset rakenteen eri osa-alueilla vaihtelevat vähän maittain (heitot muutamia prosentteja), mutta utareella on kuitenkin yleensä maasta riippumatta huomattavasti suurin paino loppupisteissä. Loppupisteet annetaan viisiportaisella asteikolla: F60-69 (fair), G70-79 (good), GP80-84 (good plus), VG85-89 (very good) ja EX90-97 (excellent), niin että EX on tietenkin paras ja F heikoin. Englannissa lehmän piti saada luokitukselta vähintään VG85, jotta se voitiin hyväksyä sonninemäksi. Ensikon ”kattona” luokituspisteissä pidettiin VG89, koska ensikko on kasvava eläin joka kehittyy vielä eikä siksi voi saada excellentiä.

Dairy Event

Dairy Event on The Royal Association of British Dairy Farmers'in (RABDF) järjestämä näyttely, joka on avoin kaikille lypsyroduille. Näyttelyssä oli toki myös koneita ym. maatalousalan yrityksiä, nähtiinpä jopa alpakoitakin. Suomen näyttelyissä tavattavia ”tilpehöörikauppiaita” ei sen sijaan paljoa ollut. Ihan muutama hassu koju oli, muuten näytteilleasettajat olivat alaan liittyviä, mm. lypsykonemyyjiä (DeLaval, Fullwood, DairyMaster, Lely jne.), erilaisia koneita ja traktoreita, tutkimuslaitoksia sekä melko paljon jalostukseen liittyviä yrityksiä. Spermaa markkinoivia yrityksiä oli useampi: ABS Genus, Semex, Cogent, Bull.it, HG jne.

Ensimmäisenä päivänä näyttelyssä oli esillä lypsylehmät, toisena päivänä oli nuoria tuomariharjoittelijoita (ilmeisesti Junior Handlereita) harjoittelemassa eläinten arvostelemista. Isoon kehään oli rakennettu siirtoaidoista pienempiä kehiä, joissa kuhisi eläinten lisäksi valkotakkisia nuoria kynät ja paperit kädessä. Nuorkarjaa ei näyttelyssä ollut laisinkaan.

RODUT:

holstein-friisiläinen

British Friesian

Ayrshire

Jersey

Jersey

Guernsey

Dairy Shorthorn

Brown Swiss

Brown Swiss

Ensin kehässä olivat rodut erikseen ja eläimet arvosteltiin yksilöinä. Kunkin rodun voittaja pääsi kilpailemaan koko näyttelyn parhaan lehmän tittelistä eli Best In Show'sta. Myöhemmin samana päivänä rodut kilpailivat toisiaan vastaan niin, että kutakin rotua edusti 4 tytärtä. En ole varma miten eläimet arvosteltiin rotujen sisällä, mutta Best In Show ja paras rotutitteli ratkaistiin monen tuomarin voimin. Tuomareita taisi olla yhteensä kymmenkunta ja jokainen

antoi kullekin eläimelle/rodulle pisteitä 1-10 ja yhteispistemäärä ratkaisi voittajan. Selostaja selosti kovaääniseen kaikkien pistemäärät tuomarikohtaisesti, tuli sellainen olo kuin olisi ollut raveissa katsomassa kun selostaja niin kiivaasti selosti millaiset pisteet kukin sai. Voittajaeläin ja – eläinryhmä kuvattiin kehän perällä olleen Dairy Event -sermin edessä.

Best in Show'n voitti viisi kertaa poikunut Dalesend Storm Maude, joka on luokitettu EX97, excellentin se on saanut 4 kertaa eli vain ensikkona alle excellent (ensikkohan ei voinut sitä saada). Oli Maude kyllä oikeasti hieno eläin, utarekin todella hieno, kun ottaa huomioon mitä se on lypsänyt (paras 305 päivää 18 322 – 941 – 5,14 – 621 – 3,39, elinikäistuotos tähän mennessä 64 211 kg maitoa, viides laktatio kesken)! Näyttelyn aikaan Maude lypsi 65 kg maitoa päivässä. Mauden isä on Maughlin Storm ja emänsä A Kingstead Valiant Tab. Maude on tehnyt lehmävasikat Comestar Leestä ja Silky Gibsonista. Rotujen välisen kilvan voitti holstein, kuinkas muutenkaan. Olihan muutkin rotunsa edustajat kyllä todella upeita, mutta holstein on maailmalla ilmeisen ylivertainen, ainakin rakenteen suhteen.

Best In Show Dalesend Storm Maude EX97-4 (7yr)

Vara-Best In Show ja ayrshire-champion Haresfoot Bella 6

Ayrshiren tytärrihmä

Jännintä näyttelyssä oli se, miten paljon kehässä oli miehiä esittämässä eläimiä. Eivätkä miehet olleet mitään pojankloppeja, vaan ihan varttuneita, miehenikään ehtineitä miehiä. Suomessa taas tuntuu tuo eläinten esittäminen olevan melko naisvaltaista puuhaa, mikä johtuu osin ehkä siitä että karjatalous oli ennen niin voimakkaasti naisvaltainen ala. Vasta viime vuosikymmeninä miehetkin ovat alkaneet osallistua karjataloustöihin eli ehkä tämä eläinten pesu, puunaaminen ja esittäminen ovat siksi enempi naisten hommia Suomessa. Maailmalla isännät vastaavat kaikesta eläimiin liittyvästä, myös jalostuksesta ja ehkä he siksi haluavat esitellä työnsä tuloksia muille. Toisaalta maailmalla ei karjataloudella ole niin naisvaltaista leimaa kuin Suomessa ja siellä karjatalous on tainnut olla pikemminkin miesvaltaista hommaa. Vieraillemillamme tiloilla ei nähty kuin yhdellä myös emäntä, muilla tiloilla isännät esittelivät tilan ja eläimet, muistivat jopa uskomattoman paljon yksityiskohtaista tietoa mm. eläinkohtaisista tuotoksista! Tuosta vaan kertoivat ilman mitään karjantarkkailun muistiinpanoja. Ja eläinmäärätkin olivat kuitenkin kohtuullisen suuria, ainakin Suomeen verrattuna. Vaatii aika paljon omaa kiinnostusta ja innostusta asiaa kohtaan, jos niin hyvin muistaa eläinten tuotokset jne.

Kehäpukeutumisessa ei ollut suurta eroa Suomeen. Tosin yläosan suhteen oli melko kirjavaakin käytäntöä, mutta mitään suurempaa poikkeusta ei ollut. Brown Swissin esittäjät olivat ainoat, joilla oli vaaleat housut. Muilla esittelijöillä oli tumma alaosa. Yläosaa näki sitten monenlaista: oli valkoista paitaa, värillistä paitaa, valkoinen paita + värillinen liivi, osalla oli myös kravatti kaulassa. Jotenkin tuli sellainen olo, että mitään tarkkoja sääntöjä pukeutumisesta ei ole mutta tietyt kirjoittamattomat etikettisäännöt lienevät englantilaisessakin kehäkäyttätymisohjeessa olevan, koska linja oli kuitenkin suhteellisen yhtenäinen.

Summerford Holsteins

Summerfordin tilaa viljelee Nick Summerfield yhdessä isänsä ja 2 veljensä kanssa. Tilalla on 280 ha peltoa ja 280 holstein-lehmää. Karjan keskituotos 9000 kg/lehmä/vuosi, joka on siis keskimääräistä korkeampi Englannissa. Rasvapitoisuus 4,2 %, valkuainen 3,3 %, solut 200 000, bakteerit 10. Maidon hinta 19 senttiä (0,19£) litralta, mikä on keskimääräistä hieman parempi. Lehmät lypsetään kaksi kertaa päivässä 2x16 swing-over-takaalypsyasemalla. Ruokinnassa vehnää, ohraa, maissia, nurmea ja ostettuja väkirehuja, tilalla on aperuokinta. Yhden lehmän päivittäisestä väkirehuannoksesta (10 kg) puolet on appeessa, puolet se saa asemalla. Laidunkausi Summerfordin tilalla on keskimääräistä lyhyempi, toukokuusta syyskuulle. Hiehot poikivat keskimäärin 27 kuukauden (2 v 3 kk) ikäisinä.

Summerford ei ole luokituttanut eläimiään, koska ei ole nähnyt siitä olevan hyötyä itselleen. Meille esiteltiin silloin kolmisen viikkoa sitten poikinuut ensikko, jonka isä on Roy, yksi Englannin parhaista ja käytetyimmistä sonneista. Emänsänä tällä hienolla eläimellä on Leadership. Tämä ensikko lypsi sillä hetkellä 42 kg maitoa päivässä, takakorkeus 63 inch (= 157,5 cm). Englantilaiset lehmät ovat takakorkeudeltaan keskimäärin 57–58 inch (=142-145 cm) eli tämä Royn tytär oli selvästi keskimääräistä korkeampi. Ensikon arvioitiin saavan luokituksesta VG88, mikäli se luokitettaisiin. Luokitusarvio todistaa, että eläin oli tosiaan hieno. Eikä uskoisi, että siitä niin pienestä utareesta voi tulla noinkin paljon maitoa päivässä. Siis utare oli todella siisti ja etukiinnitys hieno. Lehmä oli tietenkin jätetty aamulla lypsämättä (kuten asiaan kuuluu), jotta utare näyttäisi mahdollisimman hyvältä.

Royn tytär, jota kävimme katsomassa Summerfordin tilalla. Eläintä pitää Nick Summerfield.

Clockhill Holsteins

Clockhillin tilaa viljelee David ja Ian Nixon. Tilalla on 150 ha peltoa, 240 holsteinlehmää ja 110 nuorta karjaa. Tilan eläimillä on alueen korkeimmat indeksit, tila kuuluu myös koko Britannian kärkijoukkoon indekseissä. Tilan lehmien keskituotos on 10 000 kg/lehmä/vuosi, r- % 3,9, v- % 3,3. Syntyvät sonnivasikat menevät viikon ikäisinä teuraaksi. Tämä on ihan yleinen käytäntö Englannissa, jossa naudanhallalla ei ole juuri kysyntää. Clockhillin karja on syyspoikiva, vierailuumme mennessä (muutamien viikkojen sisällä) oli poikinuut 130 eläintä! Aikamoinen urakka. Vasikoilla oli sentään hyvät olot: paljon kuiviketta ja lajitovereita, vasikat pidettiin ensin jonkin aikaa emänsä vierihoidossa. Lehmät ruokitaan maissisäilörehulla ja kokoviljasäilörehulla (vehnä). Suurin poiston syy on hedelmällisyys.

Aiemmin jalostettiin pelkästään indekseihin tukeutuen, viimeiset neljä vuotta on panostettu lujasti rakenteeseen ja tyyppiin. Ilmeisesti indeksit eivät tuoneet täysin sitä, mitä odotettiin eli Englannin indeksilaskennassa lienee sama pieni ”virhe”, ettei mahdollinen kokonaisjalostusarvo huomioi rakennetta mitenkään tai sitten eläimet eivät muuten ole indeksiansä

arvoisia. Indeksien luotettavuudesta ei puhuttu, mutta luulisi sielläkin olevan jokin systeemi jonka perusteella tyttäret arvioidaan. Käytetyin sonni viime aikoina on ollut Roy, jonka tyttäryhmän näimme. Tilalla oli toistakymmentä Royn tyttäret. Tässä vaiheessa minulle aukeni, miksi holstein-ihmiset niin pitävät siitä Roysta. Tyttäret olivat kerrassaan upeita, koska karjan muut eläimet eivät olleet lähelläkään sitä tasoa. Tämä tarkoittanee sitä, etteivät näiden Royn tyttärien emätkään ole varmaan olleet mitään häikäiseviä. Sonnihän on siis lähestulkoon ihmeidentekijä. Ainut, mikä jäi tällä tilakäynnillä harmittamaan oli se, että Royn tyttäryhmä oli aidattu navetan seinän viereen alueelle, jossa ne hermostuneena juoksivat ympäriinsä. Ei kauheasti pystynyt seuraamaan mitä mistäkin eläimestä sanottiin tai kuvaamaan, kun ei erottanut sitä siitä laumasta ja kun ne liikkuvat levottomasti koko ajan. Jotenkin tuntui siltä, ettei tilanväki ollut kauheasti panostanut meidän visiittimme. Muutenkin tämä tila oli vierailijastamme tiloista ehkä kaikista epäsiistein ulkonäöllisesti.

Royn tyttäryhmä Clockhillin tilalla. Huomioi utareiden etäisyys kintereeseen nähden!

Picston Holsteins

Seuraavaksi seurasi koko matkan kohokohta: tämän hetken ykkösosonin Picston Shottlen kotitila ja Shottlen emän näkeminen. Tila sijaitsi pienen kukkulan rinteellä, n. 183 metriä merenpinnan yläpuolella. Tilalla on 162 hehtaaria maata, joka soveltuu parhaiten nurmen ja vehnän viljelyyn. Lisäksi viljellään maissia 24 hehtaarilla. Yhteensä peltoa on siis 186 hehtaaria. Lehmäpaikkoja on 400 lehmälle, nuorkarjaa mahtuu 300 eli tämä tila on selvästi aiempia suurempi. Picstonin tilan lehmien keskituotos on 10929 kg maitoa, rasvapitoisuus 4,1 % ja valkuainen 3,27 %. Ruokinta perustuu hyvän tuotos-panos – suhteen säännöstelyyn, jota varten on palkattu ruokinta-asiantuntija suunnittelemaan ruokintaa juuri tältä korkealta tuotos-panos – suhde näkökulmalta. Ruokinta-asiantuntija myös valvoo eläinten syöntiä ja vertaa sitä tuotoksiin, missä on onnistuttu ja mitä pitää parantaa. Tilalla on aperuokinta.

Eläinten tilat olivat hyvin hoidettuja ja tilan ulkoasu muutenkin todella siisti ja hyvinhoidettu. Picstonin tila oli ehdottomasti kaikista siistein tila, jossa vierailimme. Lehmillä oli ”vevisängyt” parsissa eli siis parsipeti, jonka pehmukkeena oli vesi tavanomaisen superlonpatjan sijaan. Pikkuvasikoillakin oli asialliset tilat, samoin nuorkarjalla. Tilalla oli viimeisen vuoden aikana käynyt todella paljon vierailijoita, kun he voittivat NMR/RABDF Gold Cup Awardin viime

vuonna. Osansa vierailijoiden määrällä on myös Shottlella ja sen menestymisellä. Gold Cup Award on kansallinen lypsykarjoille tarkoitettu kilpailu, jossa palkitaan kaupallisen maidontuotannon tehokkaimmat tilat. Ymmärtääkseni tähän kilpailuun ei voi osallistua kuin kerran eli tarkoituksena lienee myös tuoda uusia tiloja julkisuuteen.

Picstonin tilan ulkoasua.

Pihatto oli valoisa ja muutenkin siistin oloinen.

Lehmien ”vesisängyt” olivat hyvin kuivitetut.

Tällaisista nuorenkarjan tiloista Suomessakin olisi syytä ottaa mallia!

Karjan jalostus on ollut aina tärkeä asia Picstonin tilalla. Pohjoisamerikkalaisia sonneja on käytetty melko paljon Picstonin karjassa, joka on lähes puhdas holsteinkarja. Tavoitteena on jalostaa korkeatuottoisia eläimiä, jotka lypsävät 50 tuhatta kiloa korkealaatuista maitoa viidellä lypsykaudella eli siis keskimäärin 10 000 kg per lypsykausi. Eläimillä pitää olla myös hyvät jalat, hyvä lypsytyyppi, rungon kapasiteetti ja utare. Picston Shottlen takana oleva lehmäperhe ('S' family), muodostaa merkittävän osan karjan eläinaineksesta. Käytetyimpiä pohjoisamerikkalaisia sonneja ovat olleet Hanoverhill Starbuck ja sen pojat Aerostar (joka on mm. Shottlen emänsä) ja Astre Starbuck. Nykyään käytetyimpiä sonneja tilalla ovat Picston Shottle, Comestar Outside ja Roylane Jordan. Vähäisempiä määriä käytetään Mr Samia, Modestia, Titanicia, Talentia ja Duplexia.

Mikä etukiinnitys ja utareen muoto!

Siinä se nyt on! Picston Shottlen emä, Condon Aero Sharon EX91.

Hydaways Holsteins

Hydawaysin tila oli siitä erikoinen, että he eivät omistaneet tuotantorakennuksia ollenkaan, vaan olivat vuokralla nykyisissä rakennuksissa. Vuokrasopimus päättyi keväällä eikä isäntäväki näyttänyt laisinkaan huolestuneelta tulevaisuuden suhteen vaikka seuraavaa paikkaa ei ollut edes vielä etsitty. Oliko tämä sitten paikallista luonteenpiirrettä olla huolestumatta mistään vai olivatko he vähän joka suhteessa erilaisia, se jäi meille arvoitukseksi. Hydawayn karja on ollut kahden tilan yhdistelmä syyskuusta 2000 lähtien, jolloin 70 lypsylehmää ja 100 hiehoa muuttivat nykyisiin tiloihin. Tullessaan nykyiseen navettaan Hydawaylle tarjottiin tilaisuutta ostaa 60 hiehoa Scotchhillsin karjasta ja niin he myös tekivät. Näin eläinmäärä kasvoi riittävän suureksi nykyisiin tiloihin. Nykyään tilalla on 130 lypsävää lehmää, 10 donoria (=huhuteluohjelmassa olevaa lehmää) ja 220 nuorkarjaa. Tilalla on 120 hehtaaria omaa maata, joista 24 hehtaarilla viljellään maissia ja kesantoa. Loput ovat ikuisia laitumia ja niitonurmia. 40 hehtaarilla viljellään ohraa ja vehnää, nämä maat sijaitsevat karjan ”syntymäkodissa” eli tilalla jossa karja perustettiin vuonna 1942. Kyseessä on siis todella vanha karja. Ruokinta perustuu omaan nurmi- ja maissisäilörehuun, vehnään, ohraan sekä ostettuun valkuaisrehuun. Tilalla on aperuokinta eivätkä lehmät saa asemalla mitään väkirehua. Keskituotosta verottavat erityisesti suuri ensikoiden määrä karjassa (monista eloonmyydyistä eläimistä huolimatta) sekä vaikeat säilörehun korjuuolosuhteet. Tuotantoa yleensä rajoittaa liian pieni maitokiintiö.

Hydawaysin jalostustavoitteena on jalostaa eläimiä, jotka tuottavat paljon maitoa ja ovat silti pitkäikäisiä eli rakenne kestää maitotuotoksen. Karjan eläimet voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään: ensimmäiseen ryhmään kuuluvat eläimet ja niiden jälkeläiset ovat todella korkeilla pisteillä luokitettu (vähintään VG) ja jotka herättävät kansainvälistä kiinnostusta niin alkioiden kuin keinosiemennyksenkin suhteen. Seuraavan ryhmän muodostaa karjan tukipilari eli eläimet jotka ovat vahvoista, luotettavista lehmäperheistä joita yritetään voimakkaasti jalostaa. Viimeisen ryhmän muodostavat vastaanottajalehmät, jotka ovat myös tärkeitä karjassa juuri omina alkiovastaanottajina, tuottavathan ne kuitenkin maitoa joka päivä vaikka geenit eivät olekaan kaikilla huiput. Ne voidaan siis hyvin käyttää vastaanottajina, jotta omien lehmien alkioita voidaan käyttää itsekin. Tilan eläinten luokituspisteet ovat keskimäärin 86 pistettä, joista 17 excellentiä, 60 very goodia, 21 kaksivuotiasta very goodia ja 22 good plussaa, loput ovat juuri poikineita ensikoita, jotka odottavat luokitustaan. Vastaanottajaeläimiä ei myöskään ollut luokitettu.

Meille esiteltiin ensimmäiseen ryhmään kuuluneita eläimiä sekä Pamelan lehmäperhe. Pamelan lehmäperheen kantaemä Wiseburrow Jethro Pamela ostettiin 4000 guinealla (entinen Britannian kultaraha) puolen vuoden ikäisenä vuonna 1991. Siitä on yksi tytär ja useita tyttärentyttäriä, jotka kaikki on luokitettu excellentiksi. Kantaemä Pamela itse on luokitettu viisi kertaa excellentiksi, mikä on todella hieno saavutus. Pamela-lehmäperheen lehmistä on myyty keinosiemennyssonneja Genukselle ja alkioita Semex Kanadalle.

Ei ole tämän ensikon utare koolla pilattu, utareen pohja on mahan pohjan kanssa samalla tasolla.

Tämä lehmä on poikunut 6 kertaa ja utare on silti yli kintereen!

Tämä ensikko oli valittu kevään holstein-näyttelyssä vara-championiksi. Osa Pamelan lehmäperhettä.

MOET Herd

MOET Herd on Genuksen omistama ydinkarja Cheshiressä. Sen puitteissa on arvosteltu yli 1200 potentiaalista sonninemää tähän mennessä. Joka vuosi arvioidaan 200 hiehoa, jotka polveutuvat sekä englantilaisesta että ulkomaisesta eläinaineksesta. Hiehot testataan ankaralla testimenetelmällä, jotta jyvät saadaan erotettua akanoista eli löydetään ne hiehot jotka voisivat tulevaisuudessa olla Genuksen sonninemää. Valinnassa painotetaan lehmän omien hyvien puolien lisäksi lehmäperheitä. Hyvä lehmäperhe yleensä periyttää myös hyvät ominaisuudet, onhan se todiste siitä että hyvät ominaisuudet siirtyvät äidiltä tyttärelle eivätkä ole sattuneet ilmestymään vain tiettyyn yksilöön. MOETissa oli monia hyviä lehmäperheitä. Tärkeimpänä he pitivät Kizzyn lehmäperhettä, koska siinä yhdistyvät hyvä tuotos hyvään rakenteeseen. Kizzyn lehmäperheen ”kantaemä” Out A Site Rotate Kizzy Kara EX93 luokitettiin excellentiksi jokaisessa arvosteltavassa ominaisuudessa vielä kymmenenvuotiaanakin! Kizzy Karan emä luokitettiin excellentiksi vielä 13-vuotiaanakin, vaikka oli lypsänyt yli 90 000 kg maitoa siihen mennessä. Kizzy-perheeseen kuuluu useita VG-eläimiä ja siitä on myyty sonneja myös keinosiemennykseen. Merkittävimpänä Kizzy-perheen sonnina he pitävät MOET Lookout – nimistä sonnina. Lookout on Kizzy Karan tyttären tyttärenpoika.

Ensikoiden määrä karjassa on suuri, johtuen osin testiohjelmasta. Ensikoille oli varattu oma navetta, jossa ensimmäiseksi vierailimme. Niillä oli myös omanlainen rehustus. Idea MOETin ydinkarjassa on ilmeisen samanlainen kuin ASMO ydinkarjassakin eli joka vuosi testataan paljon ensikoita ja ostetaan nuoria hiehoja. Niistä sitten valikoituu parhaat Genuksen sonninemiksi. Karja oli jaoteltu useaan rakennukseen, tosin rakennukset olivat vieri vieressä mutta jotenkin tuntui sokkeloiselta navetalta. Vasikoiden olot eivät näyttäneet kovin leppoisilta, aika ahtaasti olivat. Donoreiksi valitut olivat omana ryhmänään, koska niillä oli erilainen rehustus kuin muilla eivätkä ne tuottaneet maitoa. Näimmepä lehmän, joka oli lypsänyt 8-vuotiaana (eli kuusi kertaa poikineena) satatonnariksi, nyt se oli 13-vuotias ja tuottanut maitoa 150 tuhatta kiloa. Kaiken kukkuraksi, tämän 150-tonnarin 16-vuotias emäkin oli vielä elävien kirjoissa, tosin eläkkeellä. Jännä systeemi tuo lehmien eläköityminen. Suomessa soitetaan teurastamolle, jähka lehmään tulee jotain ”vikaa” tai se lakkaa lypsämästä. Englannissa lehmät viettävät eläkepäiviä usean tuotosvuoden jälkeen ja kai niiden annetaan itsestään kuolla pois. Ei kai tällainen systeemi joka lehmään päde 2 miljoonan lypsylehmän maassa, vaan varmaan arvokkaimmat eläimet saavat viettää eläkepäiviä. Ja mikäs on viettäessä, kun laidunkausi on huomattavan pitkä eli ne voidaan pitää ulkona vaikka lähestulkoon ympäri vuoden. Senkin puolesta ihan varmaan ihan ”kannattava” ratkaisu maassa, jossa ei naudanolialle ole kysyntää eikä sitä kai voi viedä ulkomaillekaan kun ei siitä BSE-epidemiasta nyt niin paljoa ole aikaa. Mihin raadot sitten joutuvat, sitä ei kukaan kertonut. Kyllä kai sielläkin on jokin Honkajoen tapainen systeemi eli kuolleet eläimet kerätään ja viedään krematorioon. Eikös se määräs tule jo EU:nkin puolelta...

8-vuotiaana satatonnari, 13-vuotiaana 150-tonnari

Vieressä olevan lehmän 16-vuotias eläköitynyt emä

MOET Herd'in donoreita

Ei ole vasikoiden olot kovin kummoiset

Donori, joka ei tuota maitoa. Utareen koko kertoo hyvästä utarekudoksen laadusta.